

دانشگاه ارومیه

استفاده از UPFC مبتنی بر مدولاسیون بردار فضایی (SVPWM) برای بهبود کیفیت توان

پاسین پوراحمدی

دانشکده فنی

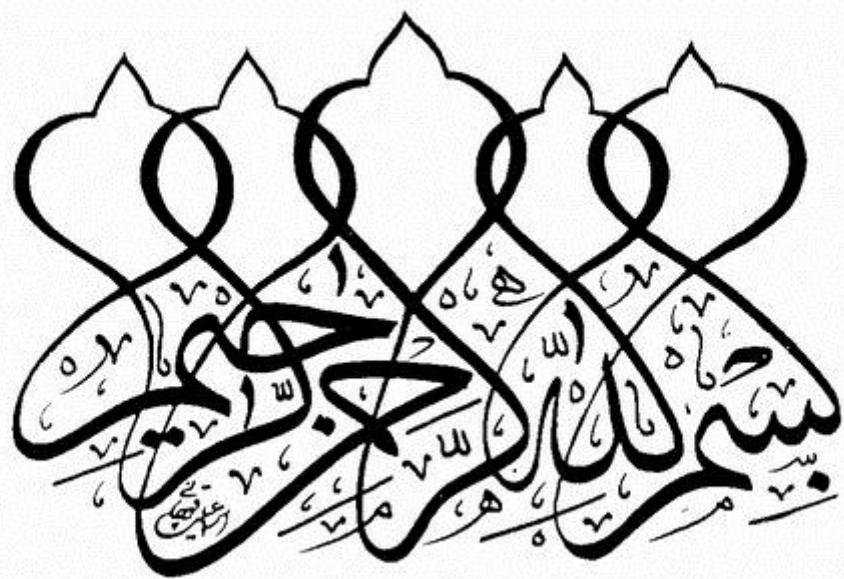
گروه برق

۱۳۹۰ آذر

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته مهندسی برق گرایش قدرت

استاد راهنما: دکتر مرتضی فرسادی

تائیدیه‌ی هیأت داوران جلسه‌ی دفاع از پایان نامه

پایان نامه
 با رتبه
 و نمره
 قرار گرفت.
 شماره
 موردنظر هیأت محترم داوران

ردیف	سمت	نام و نام خانوادگی	دانشگاه یا موسسه	امضا
۱	استاد راهنما و رئیس هیأت داوران	دکتر مرتضی فرسادی	دانشگاه ارومیه	
۲	داور داخلی		دانشگاه ارومیه	
۳	داور خارجی		دانشگاه ارومیه	
۴	نماینده تحصیلات تکمیلی		دانشگاه ارومیه	

تعدیم به همسر و مادر محربانم

و

تعدیم به روح پاک پدر

ت

تقدیر و تشکر

خداآوند علیم را شاکرم که مرا یاری نمود تا بتوانم این پایانامه را با موفقیت به اتمام برسانم. به جاست که از راهنمایی های علمی و اموزنده اساتید ارجمند جناب آقای دکتر طوسی و دکتر نظرپور به خصوص از استاد راهنمای مهربان خودم جناب آقای دکتر مرتضی فرسادی که در طول نگارش این پایانامه مرا همواره با راهنمایی های ارزنده خود یاری نموده اند تقدیر و تشکر نموده و از خدای متعال سلامتی و موفقیت این عزیزان را خواهانم.

چکیده:

در سالهای اخیر، اختلالات کیفیت توان مهمترین موضوع می باشد که محققان زیادی را برای پیدا کردن راه حلی برای حل آن علاقه مند ساخته است. امروزه کیفیت توان در سیستم قدرت برای مراکز صنعتی، تجاری و کاربردهای بیمارستانی مسئله مهمی می باشد. مشکل ولتاژ مثل شرایط افت ولتاژ و اضافه جریان ناشی از اتصال کوتاه مدار یا وقوع خطا در سیستم بیشتر مورد توجه می باشد.

برای مطالعه افت ولتاژ و اضافه جریان، محققان زیادی کار کرده اند. افت ولتاژ یکی از مهم ترین اختلالات کیفیت توان می باشد [1]. براساس استاندارد IEC61000-9-3، افت ولتاژ به کاهش موقت ولتاژ در نقطه ای از سیستم الکتریکی به مقدار کمتر از مقدار تعیین شده تعریف می شود [2]. براساس استاندارد IEEE1159-1995، افت ولتاژ به تغییرات rms با اندازه بین ۱۰ تا ۹۰ درصد مقدار نامی ولتاژ یا جریان در مدت زمان بین نیم سیکل و یک دقیقه تعریف می شود [3].

در سال ۱۹۸۸، هینگورانی از ادوات FACTS تعریف کردواز کاربردهای وسیع آنها در همه جهات سخن به میان آورده است. امروزه تکنولوژی FACTS پتانسیل بالایی در همه جنبه ها دارد. مثالهای زیادی از ادوات FACTS و کنترلهای آنها می توان استفاده کرد. برای اولین بار ادوات FACTS به عنوان خانواده‌ی تجهیزات الکترونیک قدرت برای کنترل و بهبود توان الکتریکی شارشی در خطوط انتقال استفاده شد [4,5]. UPFC جنبه های پژوهشی زیادی دارد و مقالات پژوهشی بسیاری در رابطه با مدل سازی، آنالیز، کنترل و کاربرد UPFC در سالهای اخیر منتشر شده است [6,7].

مدلهاب ریاضی UPFC برای تعیین عملکرد در شرایط حالت پایدار با بکارگیری معادلات فضای حالت بدون ملاحظه تاثیر کانورترهای دینامیک ژنراتورها بهبود یافته است [8,9]. عملکرد UPFC بوسیله طراحی کانورترهای سری با بکارگیری کنترلهای متعارف و سودمند آنالیز می شود [10,11]. مدل ریاضی UPFC با بکارگیری مدولاسیون بردار فضایی برای انجام شارش توان، مطالعات آنالیزی و پایداری گذرا به کار می رود [12]. مدل سیگنال کوچک غیر خطی شبکه با UPFC برای مطالعات حالت گذرا مورد استفاده قرار می گیرد [13].

كلمات کلیدی: UPFC، مدولاسیون بردار فضایی، افت ولتاژ، اضافه جریان

فهرست مطالب

۱.....	۱- فصل اول: مقدمه.
۲.....	۱-۱- مقدمه.
۴.....	۲- فصل دوم: کیفیت توان و مشکلات مرتبط با آن .....
۵.....	۲-۱- مقدمه....
۵.....	۲-۲- شکل موج ولتاژ ایده ال .....
۶.....	۲-۳- تعریف کیفیت توان .....
۷.....	۲-۴- افت ولتاژ.....
۸.....	۲-۵- اضافه ولتاژ.....
۹.....	۲-۶- حالت گذرای لحظه ای .....
۱۰.....	۲-۷- حالت گذرای نوسانی .....
۱۰.....	۲-۸- قطع شدگی.....
۱۱.....	۲-۹- شکاف یا بریدگی.....
۱۲.....	۲-۱۰- عدم تعادل ولتاژ.....
۱۴.....	۳ فصل سوم: مدولاسیون بردار فضایی (SVPWM)
۱۵.....	۳-۱- مقدمه....
۱۶.....	۳-۲- تکنیکهای PWM برای کنترل مبدلهای با توان متوسط .....
۱۹.....	۳-۳- اینورتر منبع ولتاژ سه بازویه .....
۲۳.....	۳-۴- مدولاسیون بردار فضایی .....
۳۰.....	۴- فصل چهارم: معرفی ادوات FACTS
۳۱.....	۴-۱- مقدمه .....
۳۱.....	۴-۲- پخش توان در خطوط انتقال .....
۳۳.....	۴-۳- FACTS و تعاریف آن .....
۳۴.....	۴-۴- تعاریف کنترل کننده های مبتنی بر Facts .....
۴۱.....	۴-۵- معرفی STATCOM

۴۵.....	۴-۶- معرفی UPFC و اجزاء آن .....
۵۱.....	۴-۷- کنترل UPFC .....
۵۳.....	۴-۸- سیستم کنترلی توان اکتیو P و راکتیو Q .....
۵۵.....	۴-۹- تبادل توان در STATCOM .....
۵۹.....	۴-۱۰- تبادل توان در SSSC .....
۶۰.....	۴-۱۱- تاثیر UPFC بر شبکه قدرت: .....
۶۴.....	۵- فصل پنجم: شبیه سازی سیستم مورد مطالعه و راهنمای نتایج .....
۶۵.....	۵-۱- مقدمه .....
۶۵.....	۵-۲- مدل مدولاسیون بردار فضایی (SVPWM) .....
۷۱.....	۵-۳- مدل سازی UPFC .....
۷۳.....	۵-۴- نتایج .....
۸۰.....	۶- فصل ششم: نتیجه گیری و پیشنهادات .....
۸۱.....	۶-۱- نتیجه گیری .....
۸۱.....	۶-۲- پیشنهادات .....

فهرست شکل ها

..... ۵	..... شکل ۱-۲: شکل موج ولتاژ ایده ال تکفارز
..... ۵	..... شکل ۲-۲: شکل موج ولتاژ ایده ال سه فاز
..... ۷	..... شکل ۳-۲: شکل موج افت ولتاژ
..... ۸	..... شکل ۴-۲: افت ولتاژ(a):مدارایجاد کننده افت ولتاژ منتجه از استارت موتور
..... ۹	..... شکل ۵-۲: اضافه ولتاژ
..... ۹	..... شکل ۶-۲: شکل موج حالت گذرای لحظه ای
..... ۱۰	..... شکل ۷-۲: حالت گذرای نوسانی(a):مدارایجاد کننده حالت گذرای نوسانی(b):حالت گذرای نوسانی
..... ۱۱	..... شکل ۸-۲: قطع شدگی
..... ۱۲	..... شکل ۹-۲: شکل موج بریدگی در یکسوساز سه فاز(a):یکسو ساز سه فاز ایجاد کننده شکاف
..... ۱۳	..... شکل ۱۰-۲: شکل موج پدیده عدم تعادل ولتاژ
..... ۱۸	..... شکل ۱-۳: مدل مداری اینورتر تک فاز
..... ۱۸	..... شکل ۲-۳: مدولاسیون عرض پالس
..... ۲۰	..... شکل ۳-۳: توپولوژی اینورتر منبع ولتاژ سه بازویه
..... ۲۰	..... شکل ۴-۳: توپولوژیهای هشت حالت سوئیچینگ اینورتر
..... ۲۱	..... شکل ۵-۳: توپولوژی یک اینورتر
..... ۲۱	..... شکل ۳-۶: توپولوژی یک در مختصات دو بعدی(α, β)
..... ۲۲	..... شکل ۷-۳: بردارهای ولتاژ غیر صفر در مختصات (α, β)
..... ۲۲	..... شکل ۸-۳: توپولوژی ولتاژ خروجی صفر
..... ۲۳	..... شکل ۹-۳: بردارهای ولتاژ صفر در مختصات (α, β)
..... ۲۴	..... شکل ۱۰-۳: اینورتر PWM منبع ولتاژ سه فاز
..... ۲۵	..... شکل ۱۱-۳: هشت بردار ولتاژ اینورتر
..... ۲۶	..... شکل ۱۲-۳: مقایسه ماکریم م ولتاژ کنترل شده خط بین SVPWM و Sinusoidal PWM
..... ۲۶	..... شکل ۱۳-۳: رابطه بین حالت مرجع abc و حالت چرخشی dq
..... ۲۷	..... شکل ۱۴-۳: بردارهای سوئیچینگ پایه و سکتورها
..... ۲۸	..... شکل ۱۵-۳: بردار ولتاژ فضایی و جزئیات آن در صفحه(d-q)
..... ۲۹	..... شکل ۱۶-۳: بردار مرجع تجزیه شده به بردارهای مجاور در سکتور اول
..... ۳۲	..... شکل ۱-۴: خط انتقال
..... ۳۴	..... شکل ۲-۴: نماد عمومی کنترل کننده Facts
..... ۵۶	..... شکل ۳-۴: STATCOM همراه با منبع انرژی
..... ۵۷	..... شکل ۴-۴: تبادل توان اکتیو توسط STATCOM با سیستم AC
..... ۵۷	..... شکل ۴-۵: تبادل توان راکتیو توسط STATCOM با سیستم AC

..... ۵۸	..... شکل ۶-۴: در حالت سلفی و خازنی STATCOM
..... ۶۵	..... شکل ۱-۵: اینورتر منبع ولتاژ سه فاز
..... ۶۷	..... شکل ۲-۵: دیاگرام بردارهای فضایی
..... ۶۸	..... شکل ۳-۵: مدل شبیه سازی شده تعیین سکتور
..... ۶۹	..... شکل ۴-۵: روش کنترل seven-segment
..... ۷۰	..... شکل ۵-۵: مدل شبیه سازی شده مدت زمان عملکرد بردارهای پایه ولتاژ
..... ۷۰	..... شکل ۵-۶: مدل شبیه سازی محاسبات T_a, T_b, T_c
..... ۷۱	..... شکل ۷-۵: مدل شبیه سازی محاسبات T_{cm3} و T_{cm1}, T_{cm2}
..... ۷۱	..... شکل ۸-۵: تولید کننده های شکل موج مدولاسیون
..... ۷۲	..... شکل ۹-۵: شبکه قدرت شامل UPFC (الف) شماتیک (ب) مدل پخش بار
..... ۷۴	..... شکل ۱۰-۵: شکل موجهای خروجی مدولاسیونهای بردار فضایی
..... ۷۵	..... شکل ۱۱-۵: دیاگرام تک خطی UPFC با خطوط انتقال موازی
..... ۷۵	..... شکل ۱۲-۵: مدل شبیه سازی شده
..... ۷۷	..... شکل ۱۳-۵: شکل موج افت ولتاژ خط
..... ۷۷	..... شکل ۱۴-۵: شکل موج ولتاژ جبران شده با UPFC
..... ۷۸	..... شکل ۱۵-۵: شکل موج جریان خط قبل از اعمال UPFC
..... ۷۸	..... شکل ۱۶-۵: شکل موج جریان خط بعد از اعمال UPFC
..... ۷۹	..... شکل ۱۷-۵: محتوای هارمونیکی کل ولتاژ خط

فهرست جداول

جدول ۱-۳: بردارهای سوئیچینگ، ولتاژهای فاز و ولتاژهای خط به خط خروجی.....	۲۵
جدول ۱-۵: بردارهای خروجی فاز و خط به خط	۶۶
جدول ۲-۵: رابطه بین P و شماره سکتور	۶۸
جدول ۳-۵: تاثیر زمانهای بردارهای مجاور در سکتورها	۶۹
جدول ۴-۵: نقاط سوئیچینگ برای محاسبه T_{cmx}	۷۰
جدول ۵-۵: مقایسه SPWM و SVPWM با اندیسهای مختلف	۷۵

فصل اول: مقدمه

۱

۱-۱- مقدمه

یکی از مسائل مهم پژوهشگران صنعت برق در دهه اخیر بهبود عملکرد و ارتقاء قابلیت های سیستم های انتقال قدرت، بدون ایجاد تغییرات ساختاری و برنامه ریزی مجدد برای این سیستم ها، می باشد. در راستای این هدف، توجه به استانداردهای بین المللی در زمینه کیفیت توان، استفاده بهینه از ظرفیت های قدرت ایجاد شده و توسعه عملکرد سیستم، بسیار مهم است.

پدیده های کیفیت توان الکتریکی، توجه روز افزون شرکت های برق و مشترکین را به خود معطوف کرده است. عبارت کیفیت توان از اواخر دهه ۱۹۸۰ بصورت یکی از معروفترین واژه های صنعت برق درآمده است [14]. این واژه به عنوان یک مفهوم فراگیر برای انواع مختلف اغتشاشات سیستم قدرت بکار می رود. در این ارتباط تعاریف مختلفی وجود دارد. یکی از مناسب تریت تعاریف بصورت زیر می باشد:

"هرگونه تغییرات ولتاژ و جریان ویا فرکانس که باعث خرابی و عملکرد بد تجهیزات مصرف کننده ها می شود به عنوان یک مشکل کیفیت توان معرفی می گردد".

بنابراین مسائل مربوط به این واژه، به عنوان پارامترهای کیفیت توان شناخته می شوند. این پارامترها به دسته بلند مدت و کوتاه مدت تقسیم می شوند. مسائل مربوط به خطوط انتقال در سیستم های قدرت اکثرأیه پارامترهای لحظه ای مربوط می شوند [15].

ظرفیت بزرگتر انتقال توان مورد نیاز، از دو راه قابل حصول می باشد. اول بنا کردن خطوط انتقال جدید و دوم، افزایش ظرفیت انتقال خطوط موجود با نصب تجهیزات کمکی روی خطوط می باشد [16]. همچنین با کنترل توان انتقالی خطوط می توان اولالتفات خطوط انتقال را به حداقل رساند. ثانیاً از محدوده حرارتی سیستم خارج نشویم. ثالثاً حاشیه پایداری سیستم نیز افزایش یابد. بدون اینکه به پخش اقتصادی بار خلی وارد شود. ادوات^۱ FACTS در زمرة برجسته ترین ابزار مورد توجه پژوهشگران در افزایش کیفیت توان سیستم از طریق کنترل توان خطوط بر پایه بکارگیری کنترلرهای با بهره بالا و سوئیچینگ سریع می باشند که با تغییر پارامترهای ساختاری شبکه این عمل را انجام می دهند. کنترل کننده یکپارچه کیفیت توان^۲ UPFC، عضوی از خانواده ادوات FACTS می باشد که توانایی جبران سازی سری و موازی خط انتقال را بطور همزمان دارایی باشد و برهمنم اساس می تواند عملکرد استاتیکی و دینامیکی سیستم انتقال قدرت را بهبود بخشد [17]. ادوات UPFC این کار را از طریق کنترل کلیه پارامترهای موثر بر توان انتقالی از خط (ولتاژ پایانه ها، امپدانس خط انتقال، زاویه انتقال) انجام می دهد. در واقع UPFC از مفهوم منبع ولتاژ سنکرون، برای فراهم آوردن قابلیت منحصر بفرد و گستره در کنترل خطوط انتقال استفاده می کند [18]. به عبارت دیگر UPFC دارای این قابلیت منحصر به فرد است که می تواند تواناً کنترل پخش توان اکتیو را بصورت مستقل از هم فراهم آورد. این قابلیت

¹ -Flexibility Alternative Current Transmission System

² -Unified Power Flow Controller

اساسی در حال حاضر، UPFC را به قدر تمدنترین وسیله کنترل سیستم انتقال تبدیل کرده است. ادوات UPFC از ۲ کانورتر پشت به پشت تشکیل شده است. که بوسیله یک لینک خازنی dc، بهم متصل شده اند. یکی از این کانورترها بصورت سری به شبکه متصل می باشد^۱ (SSSC) و از طریق تزریق یک ولتاژ سری با اندازه و فاز قابل کنترل، کنترل توان اکتیو و راکتیو عبوری از شبکه را بعهده دارد. دومین کانورتر بصورت موازی به شبکه متصل می باشد^۲ (STATCOM) و عملکرد آن براساس ثابت نگه داشتن ولتاژ باس UPFC و لینک خازنی dc، می باشد که این کار را از طریق جذب توان اکتیو به منظور ثابت نگه داشتن ولتاژ dc وجودی توان راکتیو به شبکه برای کنترل ولتاژ باس UPFC انجام می دهد [19].

با این توضیحات می توان گفت که با کنترل صحیح مبدل‌های سری و موازی در ادوات UPFC می توان علاوه بر جبران توان راکتیو و افزایش توان انتقالی، کیفیت توان را نیز به طور مطلوبی در سیستم انتقال بالا برد.

در این پایان‌نامه در فصل اول مقدمه کلی از هدف پایان‌نامه و موضوعاتی که بررسی خواهد شد آورده شد. در فصل دوم به مطالعه مفهوم و معنی کیفیت توان پرداخته می شود و عواملی که باعث می شود توان تحويلی به مصرف کننده از کیفیت کمتری برخوردار باشد مطالعه و منابع ایجاد کننده این عوامل بررسی و راهکارهایی برای حل این مشکلات ارائه می شود. در فصل سوم به مطالعه الگوریتم مدولاسیون بردار فضایی SVPWM پرداخته می شود. در مرحله به مرحله برای ایجاد سیگنالهای پالس بررسی می شود. در فصل چهارم به معرفی و مطالعه ادوات FACTS و روشهای کنترلی آنها و اصول عملکرد این ادوات بخصوص UPFC پرداخته می شود. در فصل بعدی به شبیه سازی سیستم موردمطالعه وارائه نتایج اختصاص داده می شود. در فصل اخراز پایان‌نامه و تحقیقات انجام شده نتیجه گیری شده و پیشنهادات لازم ارائه می شود.

---

^۱ -Static Synchronous Series Compensator
^۲ -Static Compensator

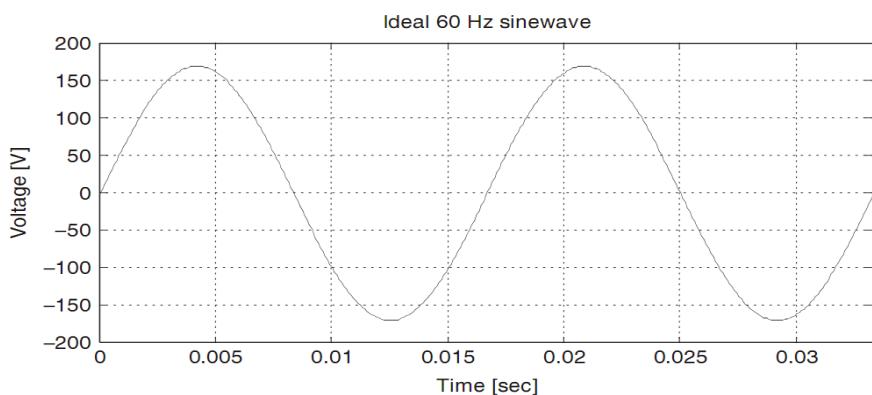
۲ فصل دوم: کیفیت توان و مشکلات مرتبط با آن

۱-۲- مقدمه

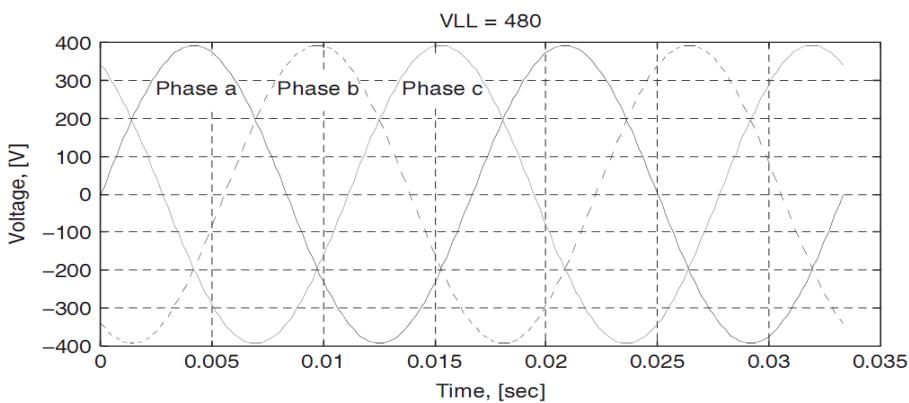
در سالهای اخیر اهمیت و نگرانی در مورد کیفیت توان تحویلی به کارخانه‌ها، مرکز تجاری و منازل افزایش پیدا کرده است که این نگرانی ناشی از به کارگیری سیستم‌های هارمونیک زا می‌باشد [20]. درایوهای تنظیم سرعت، منابع انرژی قابل سوئیچینگ، کوره‌های القایی، متعادل سازهای لامپ فلورسنت الکترونیکی و همه تجهیزات هارمونیک زا دیگر در تولید هارمونیک سیستم هادخیل می‌باشند [21-23]. علاوه بر این، کلیدهای جبران‌سازهای خطا اختلالاتی که در کیفیت توان تحویلی تاثیر دارد را تولید می‌کنند. بیشتر تجهیزات امروزی در موقعی که توان تحویلی دارای کیفیت ضعیفی باشد دچار آسیب می‌شوند و هم‌چنین کیفیت توان ضعیف در عملکرد وسایل الکترونیکی و دیگر تجهیزات کارخانه‌ها و ادارات تاثیر می‌گذارد [24].

۲-۱- شکل موج ولتاژ ایده‌آل

کیفیت توان ایده‌آل برای منبع انرژی یک بار الکتریکی توسط شکل موج ولتاژ شکل ۱-۲ و شکل موجهای سه فاز شکل ۲-۲ نشان داده می‌شود. دامنه، فرکانس و هر اعوجاج شکل موجهای مربوط باید در محدوده مجاز تعیین شده باقی بماند.

شکل ۱-۲: شکل موج ولتاژ ایده‌آل تک‌فاز

شکل ۲-۲: شکل موج ولتاژ ایده‌آل سه فاز

وقتی ولتاژهای شکل ۲-۲ به بارهای الکتریکی اعمال شود، فرکانس و دامنه جریانهای بار به امپدانس یا دیگر خصوصیات باستگی دارد. اگر شکل موج جریان بار نیز سینوسی باشد بار را با رخدی^۱ می‌نامند و اگر شکل موج جریان بار غیر سینوسی باشد بار غیر خطی^۲ می‌باشد جریان بار غیر سینوسی (اعوجاج دار) در ولتاژ منابع اغتشاش ایجاد می‌کند که نشانه کیفیت توان ضعیف می‌باشد.

۳-۲ تعریف کیفیت توان

هرگونه تغییرات ولتاژ جریان و یا فرکانس که باعث خرابی و عملکرد بد تجهیزات مصرف کننده‌ها می‌شود به عنوان یک مشکل کیفیت توان معرفی می‌گردد. استاندارد IEEE 1159 کیفیت توان را به صورت زیر تعریف می‌کند:

تصور کلی از توان و سیستم زمین تجهیزات حساس در وضعیتی که برای عملکرد این تجهیزات مناسب باشد گفته می‌شود [25-28]. نمونه‌هایی از کیفیت توان ضعیف که براساس استانداردهای IEEE تعریف شده در زیر آمده است که عبارتند از:

- افت ولتاژ^۳ که کاهش مختصر در مقدار موثر ولتاژ خط از ۱۰٪ درصد ولتاژ نامی برای مدت زمان نیم سیکل تا ۱ دقیقه می‌باشد.
- اضافه ولتاژ^۴ که معکوس افت ولتاژ می‌باشد عبارتست از افزایش مختصر در مقدار موثر ولتاژ خط از ۱۱۰٪ درصد ولتاژ نامی برای مدت زمان نیم سیکل تا ۱ دقیقه.
- حالت گذرای لحظه‌ای^۵، تغییرات یکسویه در ولتاژ جریان، یا هر دو در خط قدرت می‌باشد. عوامل عمومی رایج در حالت گذرای لحظه‌ای برخورد رعدوبرق، سوئیچینگ بارهای اندکتیو، یا سوئیچینگ در سیستم توزیع انرژی می‌باشد. این حالت گذرا می‌تواند باعث خاموشی یا آسیب به تجهیزات شود اگر سطح اعوجاج به حد کافی بالا باشد تاثیرات حالت گذرا را می‌توان توسط بکارگیری جبران کننده‌های حالت گذرای ولتاژ مانند دیود زنر MOV^۶ و Varisors^۷ (Metal-oxide) مقاومت‌های اکسید فلز جبران کرد.
- حالت گذرای نوسانی^۸، تغییرات یکسویه در ولتاژ، جریان، یا هر دو در خط قدرت می‌باشد که توسط خازنهای تصحیح فاکتور توان، یا ترانسفورماتورهای فروزنونانس اتفاق می‌افتد.
- قطع شدگی^۹ کاهش در ولتاژ یا جریان خط به کمتر از ۱۰٪ مقدار نامی در کمتر از ۶۰ ثانیه تعریف می‌شود.

¹-Linear Load

²-NonLinear Load

³-Voltage sag

⁴-Voltage Swell

⁵-impulsive transient

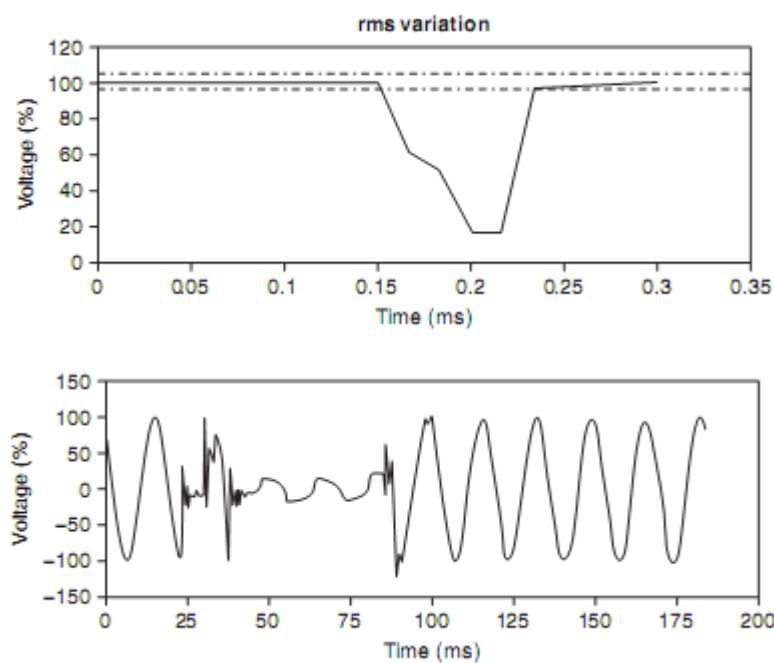
⁶- oscillatory transient

⁷- interruption

- از دیگر علایم کیفیت توان ضعیف، بریدگی یا شکاف^۱ می‌باشد، که می‌تواند توسط یکسو سازهایی که اندوکتانس خط را محدود می‌کنند تولید می‌شود.
- نوسانات ولتاژ^۲، تغییرات نسبتاً کم (کمتر از ۵ درصد) در مقدار موثر ولتاژ خط می‌باشد. این تغییرات می‌تواند توسط سیکلو کانورترها، کوره‌های القایی، و سیستم‌های دیگری که جریان، سنکرون با فرکانس نمی‌باشد نشان می‌دهد. این قبیل نوسانات می‌تواند تغییراتی در شدت روشنایی شود که به اصطلاح فلیکرnamیده می‌شود.
- عدم تعادل ولتاژ^۳ که عبارتست از تغییرات در دامنه ولتاژهای سه فاز نسبت به دیگری می‌باشد.

۴-۲ افت ولتاژ

افت ولتاژ پدیده‌ای است که ولتاژ موثر خط از مقدار ولتاژ نامی خط برای مدت زمان کوتاه کاهش پیدا می‌کند. شکل ۴-۲ افت ولتاژ ۸۰ درصدی با مدت زمان کمتر از ۶۰ سیکل را نشان می‌دهد. این نوع از تغییرات به دلیل اتصال بارهای خیلی بزرگ به زمین مثل اتصال موتور سه فاز یا خط‌ها در فیدرهای کمکی یا کارخانه‌ها اتفاق می‌افتد.

شکل ۴-۲: شکل موج افت ولتاژ

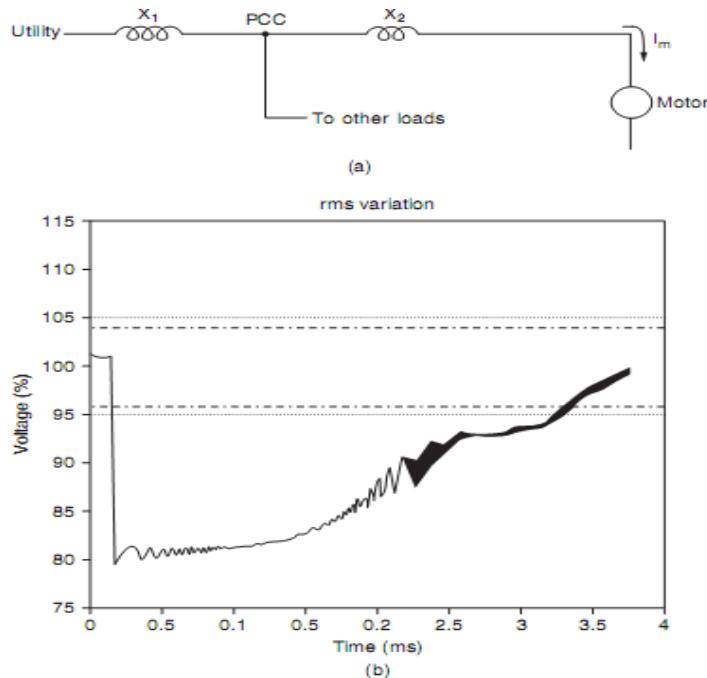
در شکل ۴-۲ مدار با یک خط، موتور الکتریکی را تغذیه می‌کند. مشاهده می‌شود که وقتی از خط

¹ notching

² Voltage fluctuations

³ imbalance

جريان کشیده می شود امپدانس خط باعث افت ولتاژ می شود وقتی موتور انرژی دار می شود، جريان موتور (I_m) باعث افت ولتاژ سایر بارهای متصل شده به نقطه عمومی اتصال (PCC)^۱ می شود.

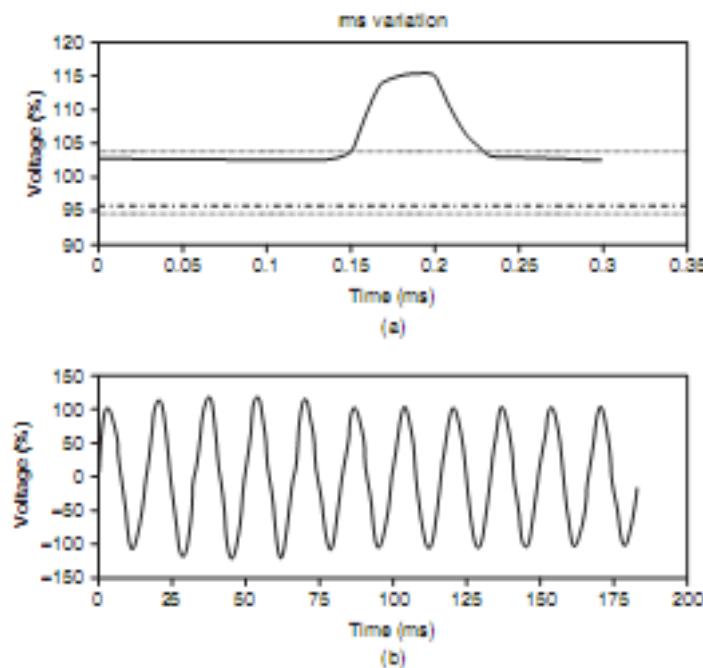
شکل ۲-۴: افت ولتاژ (a): مدار ایجاد کننده افت ولتاژ منتجه از استارت موتور

(b): افت ولتاژ ناشی از استارت موتور

۵-۲ اضافه ولتاژ

اضافه ولتاژ عکس افت ولتاژ می باشد و افزایش مختصر در ولتاژ موثر خط می باشد شکل ۵-۲ اضافه ولتاژ ناشی از خطای خط به زمین را نشان می دهد.

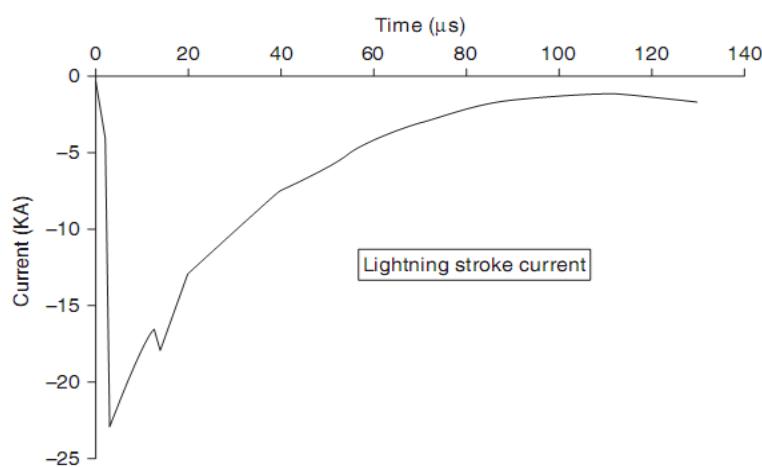
^۱- the point of common coupling

شکل ۲-۵: اضافه ولتاژ

۶-۲- حالت گذرای لحظه‌ای

حالت گذرای لحظه‌ای عبارتست از تغییرات یکطرفه در ولتاژ، جریان، یا هردو در خط قدرت می‌باشد. منابع معمول تولید کننده حالت گذرای لحظه‌ای، برخورد صاعقه‌ها می‌باشد (شکل ۶-۲). حالت گذرای ناشی از برخورد صاعقه می‌تواند به علت برخورد صاعقه به خط قدرت، یا القای مغناطیسی یا خاصیت خازنی برخطوط مجاور باشد.

شکل ۶-۲: شکل موج حالت گذرای لحظه‌ای